

**REPUBLIKA HRVATSKA
HRVATSKA ENERGETSKA
REGULATORNA AGENCIJA**

**Ulica grada Vukovara 14
10000 Zagreb**

KLASA: 310-03/18-02/3

URBROJ: 371-04-19-8

Zagreb, 23. svibnja 2019.

Na temelju članka 28. stavka 1. Uredbe Komisije (EU) 2017/460 od 16. ožujka 2017. o uspostavljanju mrežnih pravila o usklađenim strukturama transportnih tarifa za plin, a u vezi s člankom 41. stavkom 6. Direktive 2009/73/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište prirodnog plina i stavljanju izvan snage Direktive 2003/55/EZ i člankom 11. stavkom 1. točkom 9. Zakona o regulaciji energetskih djelatnosti („Narodne novine“, broj 120/12 i 68/18) Hrvatska energetska regulatorna agencija je na 12. sjednici Upravnog vijeća održanoj 23. svibnja 2019. donijela sljedeću

ODLUKU

**o popustima, množiteljima i sezonskim faktorima u skladu s Uredbom Komisije (EU)
2017/460 od 16. ožujka 2017. o uspostavljanju mrežnih pravila o usklađenim strukturama
transportnih tarifa za plin**

1. Donose se množitelji i sezonski faktori u skladu s Uredbom Komisije (EU) 2017/460 od 16. ožujka 2017. o uspostavljanju mrežnih pravila o usklađenim strukturama transportnih tarifa za plin, kako slijedi:

- razine množitelja za negodišnje standardne kapacetetne proizvode:

<i>Kapacitetni proizvodi</i>	<i>Tromjesečni</i>	<i>Mjesečni</i>	<i>Dnevni / unutardnevni</i>
Množitelj	1,2	1,3	2,5

- razine sezonskih faktora za negodišnje standardne kapacetetne proizvode, po mjesecima:

<i>Kapacitetni proizvodi</i>	<i>Tromjesečni</i>	<i>Mjesečni</i>	<i>Dnevni / unutardnevni</i>
siječanj	1,3750	1,7413	1,7413
veljača	1,3750	1,3991	1,3991
ožujak	1,3750	1,1666	1,1666
travanj	0,6542	0,8004	0,8004
svibanj	0,6542	0,6219	0,6219
lipanj	0,6542	0,5011	0,5011
srpanj	0,5875	0,5137	0,5137
kolovoz	0,5875	0,5856	0,5856
rujan	0,5875	0,6553	0,6553
listopad	1,2917	1,1572	1,1572

<i>Kapacitetni proizvodi</i>	<i>Tromjesečni</i>	<i>Mjesečni</i>	<i>Dnevni / unutardnevni</i>
studeni	1,2917	1,4074	1,4074
prosinac	1,2917	1,7226	1,7226

2. Razine množitelja i sezonskih faktora iz točke 1. izreke ove Odluke primjenjuju se na svim ulaznim i izlaznim točkama transportnog sustava Republike Hrvatske.
3. Određuje se iznos popusta od 90% za ulaz u transportni sustav iz sustava skladišta plina i iznos popusta od 100% za izlaz iz transportnog sustava u sustav skladišta plina.
4. Određuje se iznos popusta od 15% za ulaz u transportni sustav iz terminala za ukapljeni prirodni plin.
5. Određuje se primjena *ex post* popusta za izračun rezervnih cijena za standardne kapacitetne proizvode za prekidivi kapacitet, na način da su *ex post* naknade plaćene za svaki dan kad je došlo do prekida jednake trostrukoj rezervnoj cijeni za odgovarajuće dnevne standardne kapacitetne proizvode.
6. Elementi koji se utvrđuju ovom Odlukom primjenjuju se s početkom novog tarifnog razdoblja koje započinje primjenom elemenata metodologije koje Hrvatska energetska regulatorna agencija donosi Odlukom o elementima metodologije za utvrđivanje referentne cijene plinskih transportnih usluga u skladu s Uredbom Komisije (EU) 2017/460 od 16. ožujka 2017., o uspostavljanju mrežnih pravila o usklađenim strukturama transportnih tarifa za plin.
7. U skladu s ovom Odlukom izvršit će se na odgovarajući način izmjene i dopune Metodologije utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za transport plina („Narodne novine“, broj 48/18 i 58/18).
8. Ova Odluka objavit će se na internetskoj stranici Hrvatske energetske regulatorne agencije.
9. Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Obrazloženje

Hrvatska energetska regulatorna agencija (dalje: HERA), kao nacionalno regulatorno tijelo djelujući u skladu s člankom 41. stavkom 6. točkom (a) Direktive 2009/73/EZ i strana koja je određena za provođenje redovitog savjetovanja o popustima, množiteljima i sezonskim faktorima, u skladu s člankom 17. stavak 1. Zakona o regulaciji energetskih djelatnosti („Narodne novine“, broj 120/12 i 68/18) i u skladu s člankom 28. Uredbe Komisije (EU) 2017/460, od 16. ožujka 2017., o uspostavljanju mrežnih pravila o usklađenim strukturama transportnih tarifa za plin (dalje: Uredba 2017/460), donosi Odluku o popustima, množiteljima i sezonskim faktorima (dalje: Odluka).

Ovoj Odluci prethodilo je savjetovanje o popustima, množiteljima i sezonskim faktorima u skladu s člankom 28. Uredbe 2017/460 (dalje: savjetovanje), kojim je obuhvaćeno razdoblje od 2021. – 2026. godine, pri čemu 2021. godina predstavlja novo tarifno razdoblje u odnosu na važeću Odluku o iznosu tarifnih stavki za transport plina za godine drugog regulacijskog razdoblja 2019. – 2021., klase 310-03/18-28/4, urbroj 371-04-18-3, koju je HERA donijela 7. prosinca 2018., a s obzirom na planirani početak rada terminala za ukapljeni prirodni plin na Krku od 1. siječnja 2021.

S ciljem transparentnosti i informiranja korisnika transportnog sustava o popustima, množiteljima i sezonskim faktorima, savjetovanjem je također obuhvaćeno i tarifno razdoblje 2022. – 2026., koje ujedno predstavlja i treće regulacijsko razdoblje u plinskom sektoru Republike Hrvatske.

Savjetovanje je provedeno istodobno sa završnim savjetovanjem o prijedlogu metodologije za utvrđivanje referentne cijene u skladu s člankom 26. Uredbe 2017/460, odnosno u razdoblju od 18. prosinca 2018. do 18. veljače 2019., pri čemu su zaprimljeni odgovori od tri energetska subjekta te od mađarskog nacionalnog regulatora.

Po završetku savjetovanja, a djelujući u skladu s člankom 41. stavkom 6. točkom (a) Direktive 2009/73/EZ, te uzimajući u obzir odgovore zaprimljene u okviru savjetovanja i aspekte prema članku 28. stavak 3. točke (a) i (b) Uredbe 2017/460, HERA donosi utemeljenu odluku o svim stavkama iz članka 28. stavka 1. Uredbe 2017/460 te istu objavljuje.

Nadalje, na temelju članka 11. stavka 1. točke 9. Zakona o regulaciji energetskih djelatnosti („Narodne novine“, broj 120/12 i 68/18) i članka 94. stavka 1. podstavka 5. Zakona o tržištu plina („Narodne novine“, broj 18/18), u skladu s ovom Odlukom HERA će izvršiti izmjene i dopune Metodologije utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za transport plina (dalje: Metodologija).

1. Izračun razine množitelja i sezonskih faktora za negodišnje standardne kapacitetne proizvode

U skladu s Uredbom 2017/460 transportne tarife trebaju biti prikazane na jasan i nepristran način, pri čemu iste uzimaju u obzir stvarne troškove nastale pružanjem transportnih usluga, odražavajući pritom razinu kompleksnosti transportne mreže. Na taj način korisnici transportnog sustava imaju uvid u troškove na kojima se temelje transportne tarife te ih u razumnoj mjeri mogu i predvidjeti.

Obzirom na kompleksnost sustava plinske transportne mreže Republike Hrvatske, izračun transportnih tarifa u Odluci o elementima metodologije za utvrđivanje referentne cijene plinskih transportnih usluga u skladu s Uredbom Komisije (EU) 2017/460 od 16. ožujka 2017. o uspostavljanju mrežnih pravila o usklađenim strukturama transportnih tarifa za plin, proveden je na bazi homogenih skupina ulazno/izlaznih točaka transportnog sustava.

Metodologijom za utvrđivanje referentne cijene određuju se transportne tarife temeljene na kapacitetima kako bi se izvele referentne cijene za godišnji standardni kapacitetni proizvod. Za takvu vrstu proizvoda referentna cijena upotrebljava se kao rezervna cijena, dok se rezervne cijene za negodišnje standardne kapacitetne proizvode izračunavaju primjenom razine množitelja, odnosno sezonskih faktora, ukoliko postoje.

Prihodima operatora transportnog sustava od zakupa kapaciteta pokrivaju se troškovi nastali pružanjem transportne usluge na čiju visinu ne utječe samo iznos zakupa, nego i period zakupa kapaciteta, a koji, osim na godišnjoj razini, može biti:

- tromjesečni zakup kapaciteta – ugovaranje kapaciteta na tromjesečnoj razini;
- mjesečni zakup kapaciteta – ugovaranje kapaciteta na mjesečnoj razini;
- dnevni zakup kapaciteta – ugovaranje kapaciteta na dnevnoj razini;
- unutardnevni zakup kapaciteta – ugovaranje unutardnevog kapaciteta na satnoj razini.

Izračun sezonskih faktora koji se utvrđuju ovom Odlukom proveden je u skladu s člankom 15. stavnica 2. do 6. Uredbe 2017/460, a temelji se na udjelu pojedinog mjeseca u ukupnoj prosječnoj ostvarenoj količini protoka plina za prethodno razdoblje od 2015. – 2017. te množenog s planiranim količinama protoka plina za razdoblje od 2021. – 2026. Tako izračunata prosječna mjesečna količina protoka plina za razdoblje od 2021. – 2026. dijeljena je ukupnom prosječnom godišnjom količinom plina istog razdoblja. Rezultirajući udio mjesečnog protoka plina potom je pomnožen sa 12, a dobiveni koeficijent potenciran je faktorom *power* od 1,3, koji u skladu s člankom 15. stavak 3. točka (e) Uredbe 2017/460 može biti unutar raspona od 0 do 2, a čiji rezultat predstavlja sezonski faktor na mjesečnoj razini.

U javnom savjetovanju sudionici su iznijeli primjedbu za korekcijom sezonskih faktora na mjesečnoj, dnevnoj i unutardnevnoj razini za mjesec veljaču, na način da se isti uravnoteže sa sezonskim faktorima predloženim za mjesec studeni. Sudionici smatraju da će se time dobiti uravnotežena sezonalnost zimskih mjeseci u prvom i drugom tromjesečju plinske godine.

Na temelju provedene dodatne analize, HERA je prihvatile predloženu primjedbu na način da su korigirane projekcije količina protoka plina za mjesec veljaču, tako da su uzete u obzir prijestupne

godine, a iz čega je proizašlo da su se sezonski faktori za mjesecce veljaču i studeni uravnotežili, čime je postignuta optimalnija sezonalnost zimskih mjeseci.

Nadalje, za izračun sezonskih faktora koji se utvrđuju ovom Odlukom primijenjen je faktor *power* od 1,3, čime je postignuta optimalna sezonalnost u cijeni kratkoročnih proizvoda, za razliku od faktora *power* od 1,5 koji je bio primijenjen za izračun sezonskih faktora u savjetovanju. Snižavanjem navedenog faktora postiglo se dodatno smanjenje troška zakupa mjesecnih i dnevnih kapaciteta u siječnju i prosincu, uz istovremeno zadržavanje dovoljne razine sezonalnosti, odnosno razlike u cijeni mjesecnog i dnevног zakupa kapaciteta u zimskim mjesecima u odnosu na ljetne mjesece.

Slijedom navedenog, proveden je novi izračun razine sezonskih faktora, u odnosu na razinu sezonskih faktora na savjetovanju, a čiji mjesecni iznosi su prikazani u Tablici 1.

Tablica 1. Razine sezonskih faktora po mjesecima

<i>Sezonski faktori</i>	<i>Tromjesečni</i>	<i>Mjesečni</i>	<i>Dnevni / unutardnevni</i>
siječanj	1,3750	1,7413	1,7413
veljača	1,3750	1,3991	1,3991
ožujak	1,3750	1,1666	1,1666
travanj	0,6542	0,8004	0,8004
svibanj	0,6542	0,6219	0,6219
lipanj	0,6542	0,5011	0,5011
srpanj	0,5875	0,5137	0,5137
kolovoz	0,5875	0,5856	0,5856
rujan	0,5875	0,6553	0,6553
listopad	1,2917	1,1572	1,1572
studeni	1,2917	1,4074	1,4074
prosinac	1,2917	1,7226	1,7226

Nadalje, prema navedenim odredbama članka 13. stavka 1. Uredbe 2017/460, za izračun rezervne cijene za negodišnje standardne kapacitetne proizvode, određene su razine množitelja, i to za tromjesečne kapacitetne proizvode u iznosu 1,2, za mjesecne kapacitetne proizvode u iznosu 1,3, dok je za dnevne i unutardnevne kapacitetne proizvode određen množitelj u iznosu 2,5.

Umnožak množitelja i sezonskih faktora koji se primjenjuju za izračun rezervne cijene za negodišnje standardne kapacitetne proizvode, po mjesecima, prikazan je u Tablici 2.

Tablica 2. Umnožak množitelja i sezonskih faktora za negodišnje standardne kapacitetne proizvode, po mjesecima

<i>Umnožak množitelja i sezonskih faktora</i>	<i>Tromjesečni</i>	<i>Mjesečni</i>	<i>Dnevni / unutardnevni</i>
siječanj	1,650	2,264	4,353
veljača	1,650	1,819	3,498
ožujak	1,650	1,517	2,917
travanj	0,785	1,040	2,001
svibanj	0,785	0,808	1,555
lipanj	0,785	0,651	1,253
srpanj	0,705	0,668	1,284
kolovoz	0,705	0,761	1,464
rujan	0,705	0,852	1,638
listopad	1,550	1,504	2,893
studeni	1,550	1,830	3,518
prosinac	1,550	2,239	4,307

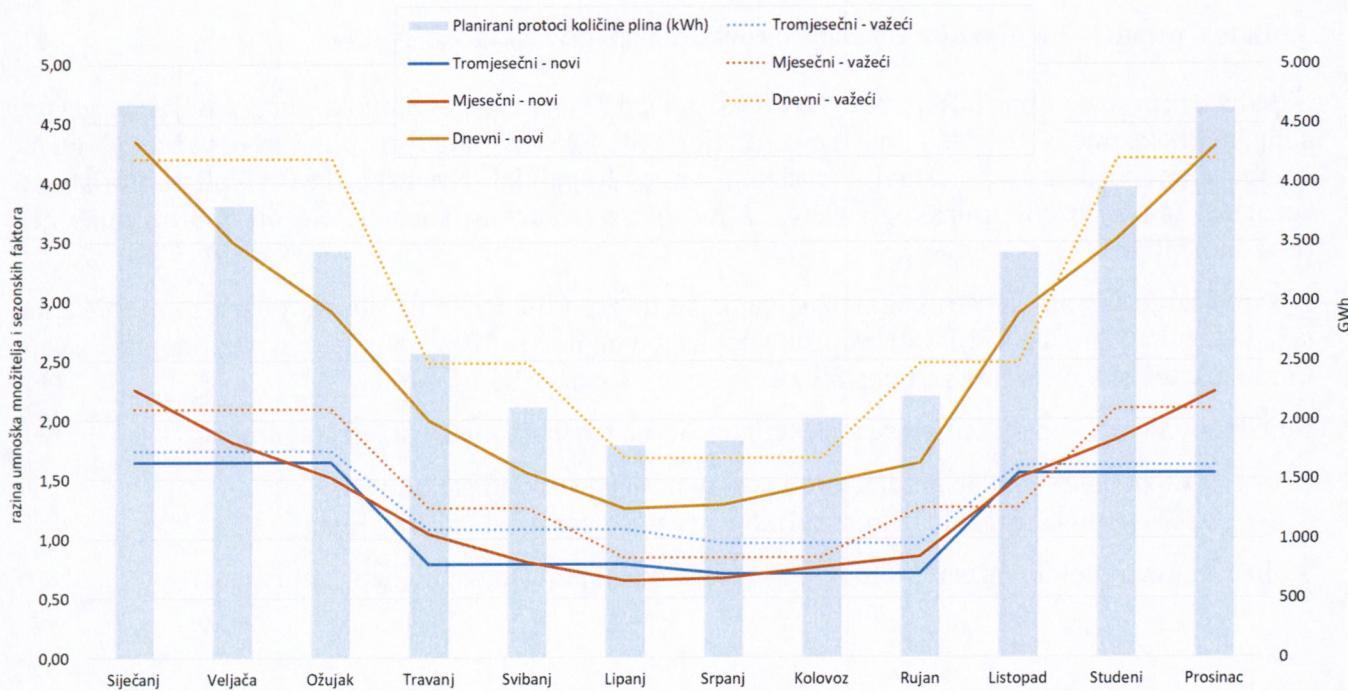
S ciljem usporedbe umnožaka razine množitelja i sezonskih faktora koji se utvrđuju ovom Odlukom, koeficijenti za utvrđivanje cijene negodišnjih standardnih kapacitetnih proizvoda iz važeće Metodologije svedeni su sa mjesечne na godišnju razinu. Iz odnosa prosječnih umnožaka razina množitelja i sezonskih faktora te koeficijenata iz Metodologije svedenih na godišnju razinu, proizlazi smanjenje cijene za negodišnje standardne kapacitetne proizvode, odnosno smanjenje troška zakupa kratkoročnih kapaciteta u odnosu na važeću Metodologiju, i to prosječno za 13,2%. U Tablici 3. prikazane su prosječne razine koeficijenata svedenih na godišnju razinu prema važećoj Metodologiji, razina umnožaka prema dokumentu savjetovanja, kao i prema ovoj Odluci, te njihov međusobni odnos.

Tablica 3. Prosječni iznosi umnožaka množitelja i sezonskih faktora i koeficijenata svedenih na godišnju razinu, za negodišnje standardne kapacitetne proizvode

Kapacitetni proizvodi	Tromjesečni	Mjesečni	Dnevni / unutardnevni
Prema važećoj Metodologiji	1,350	1,505	2,996
Prema dokumentu savjetovanja	1,173	1,356	2,608
<i>savjetovanje / važeći</i>	-13,1%	-9,9%	-13,0%
Prema ovoj Odluci	1,173	1,329	2,557
<i>Odluka / važeći</i>	-13,1%	-11,7%	-14,7%

Pregled važećih koeficijenata svedenih na godišnju razinu i novih umnožaka množitelja i sezonskih faktora za negodišnje standardne kapacitetne proizvode određenih ovom Odlukom, po mjesecima, prikazani su na Slici 1.

Slika 1. Pregled umnožaka množitelja i sezonskih faktora i koeficijenata svedenih na godišnju razinu, za negodišnje standardne kapacitetne proizvode, po mjesecima

2. Izračun rezervnih cijena za negodišnje standardne kapacitetne proizvode za stalni kapacitet

Kod primjene sezonskih faktora, rezervne cijene za tromjesečne, mjesecne i dnevne standardne kapacitetne proizvode, izračunavaju se u skladu sa sljedećom formulom:

$$P_{st} = (M \times SF \times T/365) \times D$$

pri čemu je:

- P_{st} - rezervna cijena za standardni kapacitetni proizvod;
- M - razina množitelja koja odgovara standardnom kapacitetnom proizvodu;
- SF - sezonski faktor;
- T - referentna cijena;
- D - trajanje standardnog kapacitetnog proizvoda izraženo u plinskim danima;

Formula se za prijestupne godine prilagođava tako što se broj 365 zamjenjuje brojem 366.

Rezervne cijene za unutardnevne standardne kapacitetne proizvode, izračunavaju se u skladu sa sljedećom formulom:

$$P_{st} = (M \times SF \times T/8760) \times H$$

pri čemu je:

- P_{st} - rezervna cijena za unutardnevni kapacitetni proizvod;
- M - razina odgovarajućeg množitelja;
- SF - sezonski faktor;
- T - referentna cijena;
- H - trajanje unutardnevног kapacitetnog proizvoda izraženo u plinskim satima;

Formula se za prijestupne godine prilagođava tako što se broj 8760 zamjenjuje brojem 8784.

3. Iznosi popusta na ulaznim i izlaznim točkama sustava skladišta plina

Skladište prirodnog plina u Republici Hrvatskoj nalazi se na lokaciji Okoli, kojim upravlja energetski subjekt Podzemno skladište plina d.o.o. (dalje: PSP Okoli). Skladište plina ima važnu ulogu u energetskom sustavu te predstavlja značajan interes Republike Hrvatske. PSP Okoli se koristi za sezonsko uravnoteženje plinskog sustava, a raspolaze tehničkim kapacitetom od 553 milijuna m³ prirodnog plina.

U svrhu izbjegavanja dvostrukog naplaćivanja za transportne tarife na ulaznim i izlaznim točkama skladišta plina, Uredba 2017/460 propisuje popust od najmanje 50%, uzimajući u obzir doprinos koji infrastruktura skladišta ima za fleksibilnost sustava i sigurnost opskrbe.

Slijednom navedenog, određuju se sljedeći popusti na tarife za sustav skladišta plina:

- 90% popusta za ulaz u transportni sustav iz sustava skladišta plina;
- 100% popusta za izlaz iz transportnog sustava u sustav skladišta plina.

S obzirom na trenutno važeću Metodologiju, predloženi popusti ostaju nepromijenjeni.

4. Iznosi popusta na ulazu iz terminala za ukapljeni prirodni plin

Uredbom 2017/460 potiče se sigurnost opskrbe na način da je moguće primijeniti popust na odgovarajuće transportne tarife temeljene na kapacitetu na ulaznim točkama iz terminala za ukapljeni prirodni plin.

Uredbom 2017/460 nisu propisane minimalne razine popusta, kao što je to u slučaju skladišta, stoga se određuje sljedeći popust na tarife za ulaz iz terminala za ukapljeni prirodni plin:

- 15% popusta na transport plina za ulaz iz terminala za ukapljeni prirodni plin

HERA smatra da se odobravanjem popusta na transport plina za ulaz iz terminala za ukapljeni prirodni plin potiče korištenje nove i postojeće infrastrukture transportnog sustava, pri čemu se osigurava i divezifikacija dobavnih pravaca plina s ciljem dugoročne sigurnosti opskrbe plinom.

5. Izračun rezervnih cijena za standardne kapacitetne proizvode za prekidivi kapacitet

Prema Uredbi 2017/460, članku 16. stavku 4. nacionalno regulatorno tijelo može odlučiti o primjeni *ex post* popusta umjesto primjene preporučenog *ex ante* popusta, ukoliko u prethodnoj plinskoj godini nije bilo prekida kapaciteta zbog fizičkog zagušenja na interkonekcijskim točkama. U slučaju primjene *ex post* popusta, korisnicima mreže plaćaju se naknade tek nakon što se dogode stvarni prekidi.

Obzirom da u plinskom transportnom sustavu Republike Hrvatske u prethodnoj plinskoj godini nije bilo prekida kapaciteta na interkonekcijskim točkama zbog fizičkog zagušenja, HERA određuje primjenu *ex post* popusta za izračun cijene za negodišnje standardne kapacitetne proizvode za prekidive kapacitete. *Ex post* naknade za svaki dan kad je došlo do prekida jednake su trostrukoj rezervnoj cijeni za dnevne standardne kapacitetne proizvode za stalni kapacitet.

6. Zaključak

HERA smatra da ovom Odlukom određeni popusti, množitelji i sezonski faktori omogućuju korisnicima hrvatskog plinskog transportnog sustava povoljniji zakup kratkoročnih kapaciteta čime se ujedno potiče efikasno korištenje kapaciteta transportnog sustava. Navedeno se odnosi na različite profile korisnika, od onih s umjerenim razlikama u potrošnji plina između ljetnih i zimskih mjeseci do onih koji imaju veće oscilacije u potrošnji, odnosno izražen sezonalni karakter potrošnje plina.

Stoga, određeni sezonski faktori s pripadajućim razinama množitelja, uz preduvjet optimiranja rezervacije potrebnih kapaciteta u skladu s individualnim portfeljem kupaca, omogućavaju manje financijsko opterećenje korisnika transportnog sustava koji će kapacitete rezervirati na tromjesečnoj, mjesecnoj, odnosno dnevnoj i unutardnevnoj razini.

Također, kroz određene razine popusta, množitelja i sezonskih faktora, omogućuje se veća iskorištenost sustava, bolje planiranje negodišnjih rezervacija kapaciteta i veće uštede za korisnike transportnog sustava.

HERA smatra da je ovom Odlukom ostvarila aspekte prema članku 28. stavak 3. točke (a) i (b) Uredbe 2017/460, odnosno:

(a) za množitelje:

- i. ravnotežu između olakšavanja kratkoročne trgovine plinom i davanja dugoročnih signala za učinkovito ulaganje u transportni sustav;
- ii. učinak na prihod iz transportnih usluga i njegovo ubiranje;

(b) za sezonske faktore:

- i. učinak na olakšavanje učinkovitog i djelotvornog korištenja infrastrukture;
- ii. potrebu da rezervne cijene budu proporcionalnije troškovima.

Slijedom svega navedenog odlučeno je kao u točkama 1. do 7. izreke ove Odluke.

Člankom 27. stavkom 9. Zakona o regulaciji energetskih djelatnosti propisano je da se pojedinačne odluke koje Upravno vijeće HERA-e donosi u obavljanju javnih ovlasti objavljaju na internetskoj stranici HERA-e, te je stoga odlučeno kao u točki 8. izreke ove Odluke.

U p u t a o p r a v n o m l i j e k u:

Ova Odluka je izvršna.

Protiv ove Odluke nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor tužbom kod Upravnog suda u Zagrebu, u roku od 30 dana od dostave ove Odluke.